

naam van haar „De lach ver-
dachte met de
leering al vele
helpt ons toch
hier de strijd
„werkelijkheid“
is en van hun
. En zoolang
geopenbaarde
lem geregeerde
hamen, lichte
„triumfantelijk
te beheerschen
word, werd het
haar „weenen“
en bezweek de
es Geestes.
voor Zich en
kerk doet, Zija
fte spreekt en
nd. Toen wist
niet pas daar
aan de belofte
ar wil zijn ge-
Want die be-
e alles beheer-
e l i j k h e i d.
iakt haar ver-
e belofte vol-
naakte lach is
het Gods con-
rdt opgeschort,
er komen gaat,
niet zullen ge-
Zelig zijn zij,
wege gelachen
llenstige hou-
iedereen graag
et leven en de
ook dat gaat
f. Maar lachen
e beloften der
racht van het
r den mensch.
roclameert een
meer op die ma-
nisch zich zelf
isoleert alleen
met de mens-
chen die te mi-
serabel zijn
om serieus te
lezen.
K. S.

H. J. S.

LIJK LEVEN

slagen, maar
AAGD; en die
ou aanvoeren:
t geslaagd wa-
en zeggen: hoe
vormen? Ja,
ladderbos en dr
t.
waarheid-als-
is om het niet
ng dus aan het
daarmee uit).
Bondt netjes
er is een knap
genre optisch

telijke memorie
lidaat bezwaar
e onderstelling
ezig is bij elk
ep, u doet nu
schreven heeft;
daarvan niets.
d. Want op bl.
cand." die om-
rland, vandaag
taat het bewijs,
shreven aan de
in het door dr

nkele zinsneden
uitspraken van
r geheel worden
n zij nu een te-
raad niet mag
voormelde uit-
alinea volgens
uitverkoren kin-
oop. Dit laatste
ij eventueel ten
e eerste alinea
DIE EERSTE

ALINEA WAS BINDEND VERKLAARD, en dat was
zoo pas door den „candidaat“ opgemerkt, K.S.), vol-
gens dit slot niet voor wedergeboren houden mag, —
daar ik anders aan de vrijmacht van God te kort zou
doen door iets te onderstellen, waarvan Hijzelf open-
baart, dat Hij het verborgen houdt.”

Hieruit blijkt dus, dat de candidaat wel degelijk
heeft gezegd wat dr de Bondt ontkent door hem ge-
zegd te zijn, en dat hij bovendien de heele synodale
wijsheid dadelijk heeft doen zien als zichzelf ver-
terende door tegenstrijdigheid.

En daarna komt dan dr de Bondt voor den derden
keer zijn „es ist nicht wahr“ uitstooten tegen ds Schep.
Ds Schep constateerde, dat cand. Schilder was ge-
weerd, al dadelijk den eersten keer (later trouwens
onophoudelijk), zakelijk was geweerd op dezen grond:
cand. S. verwerpt en bestrijdt als bindende leer der
kerk, dat de doop aan de kinderen de (onderstelde)
aanwezige inwendige genade bezegelt.”

ES IST NICHT WAHR, roept dan de Haagsche
man van j'accuse.

Maar de candidaat schreef, in dezelfde memorie,
bl. 47:

„Immers wordt door 1905 het „geheiligd“ op één lijn
gesteld met „wedergeboren“, en als ik dit laatste woord
versta in den zin dien het klaarblijkelijk daar hebben
wil..... dan kan ik deze nevenstelling niet erkennen.
Ik meen daardoor te kort te doen aan Schriftwoorden
als Hebr. 10: 29 en 1 Cor. 7: 14, waarbij ik het recht
wil houden ze op den doop van toepassing te achten;
dit recht zou ik mij ontnemen door een uitspraak te
aanvaarden, waarin het „geheiligd“ wordt geïnterpre-
teerd..... als die wedergeboorte insluitend.”

Als nu cand. Schilder aantoonde, dat de inwendige
aanwezige genade ligt in de bindende formule, en dat
hij die daarom niet aanvaardt, en geen mensch kan
dat weerleggen, en ze zeggen toch tegen hem: u mag
niet preeken van den Heere Christus, nu niet, en
nooit, tenzij ge u bekeert van die ketterij en die in-
subordinatie, dan kan dr de B. negeeren wat hij wil,
en verzwijgen wat hij verkliest, het eenige resultaat
is, dat wij tot ds Bos zeggen: ziedaar uw medebidders,
laat hen niet wit zwart noemen.

Wij hebben medelijden met een synode, die voor de
zoooveelste maal moet worden voorbereid door een
dergelijke onwaarheidsprekerij, terwijl men meer en
meer op die manier zich zelf isoleert alleen met de
mensen die te miserabel zijn om serieus te lezen.
K. S.

Een antwoord aan de Gereformeerde ondertekenaars van Oosterbeek I en II

We hebben onzen lezers kennis gegeven van de
klacht, die de Geref. ondertekenaars van Oosterbeek
deden hooren. De kerkeraad van Heerenveen, die ook
door hen aangeschreven was, heeft het volgende ge-
antwoord:

GEREFORMEERDE KERK
TE HEERENVEEN.

HEERENVEEN, 30 April 1949.

Waarde broeders,

De Kerkeraad van Heerenveen heeft kennis genomen
van Uw „klaagbrief“, ondertekend door 22 leden onzer
Kerken. Nu is het niet zijn bedoeling in dit schrijven
in te gaan op de inhoud van Uw brief, hij wil enkel
wijzen op de gevolgen, die de Oosterbeekse conferentie
hebben gehad voor het voortgaande werk der vrij-
making alhier, zich er evenwel van bewust, dat deze
gevolgen voor al onze Kerken dezelfde zijn. Deze ge-
volgen n.l., dat de z.g.n. „bezuwaarden“ in de gebonden
kerken zich verschuilen achter Uw actie en huns in-
ziens weer een motief hebben om de vrijmaking-van-
kerkzonden uit te stellen. De Kerkeraad van de Gere-
formeerde Kerk te Heerenveen wil er U op wijzen,
dat één familie het vorig jaar ten tijde dat werd be-
gonnen met het organiseren van de 1e Oosterbeekse
conferentie op het punt stond zich vrij te maken van
de kerkzonden, d.i. de enige weg waarlangs hereniging
kan komen, maar als gevolg van Uw actie het thans
nog niet nodig heeft geoordeeld zich te stellen onder
opzicht en tucht van de Kerkeraad alhier. Waarom
zou men ook? Door vrijgemaakten wordt zelf immers
beweerd, dat hun opvatting over artikel 31 K.O. een-
zijdig is!

U begrijpt, dat het voor een Kerkeraad steeds moeil-
ijker wordt de bezuwaarden er van te overtuigen, dat
zij om 's Heeren wil zich hebben vrij te maken van de
kerkzonden.

De Kerkeraad van de Geref. Kerk te Heerenveen
wil er U dan ook met nadruk op wijzen, dat als gevolg
van een en ander de ernst der vrijmaking-van-zonden
niet meer wordt gezien als voorheen, de noodzaak er
van steeds minder wordt gevoeld. Dit zijn geen inci-
dentele gevallen. U realiseert zich vermoedelijk niet
dat een kleine gemeente als Heerenveen nog steeds
om 's Heeren wil een strijd voert voor de vrijmaking
van zijn Kerk, een vrijmaking-van-zonden, welke strijd
door Uw actie, menselijkerwijs gesproken, 'n mislukking
draagt te worden. U hebt toch vroeger ook gestreden
voor deze vrijmaking, dit in gehoorzaamheid aan den
Koning der Kerk? Heeft de Koning der Kerk, die gis-
teren en heden Dezelfde is, U, De B. A. Bos, thans een
andere weg, 'n „noodweg“? (zie de Roep d.d. 16 April
l.l.) gewezen waardoor Ston ook kan worden gebouwd „n
dan 'n „noodweg“, die niets maar dan ook niets gemeen
heeft met de vroeger door U aangewezen en alom ange-
prezen weg? Wanneer in de jaren 1944/45 vrijmaking
's Heeren eis was, geldt die eis dan niet meer in dezelfde
mate in 1949, kan het nu ook wel anders langs een

„noodweg“? Is dit verenigbaar met de stijl van 's Hee-
ren Huis?

Is zowel de strijd voor de vrijmaking, gevoerd door
Ds B. A. Bos in de jaren 1944/45, als de inhoud van
de Roep van 16 April 1949 betreffende „het voorstel
Amersfoort“ gehoorzaamheidswerk aan den Koning
der Kerk, die gisteren en heden Dezelfde is?

Een ding is ook de kerk van Heerenveen tot troost:
God houdt Zijn Kerk in stand. Dit neemt niet weg de
grote verantwoordelijkheid, die wij allen hebben. De
Kerkeraad van Heerenveen weet zich in 's Heeren weg
als hij — al is het met vele gebreken — de strijd voor
de vrijmaking-van-kerkzonden voortzet. Weet U zich
ook in 's Heeren weg, ondanks dat is gebleken dat U —
zij het onbewust — het werk der vrijmaking-van-kerk-
zonden tegenstaat?

Met br. groet,

(volgt ondertekening).

Logicisme of concreetheid?

Dr Berkouwer vindt het de moeite waard, de plaats
van een hoofdartikel in te ruimen aan de kwestie van
een „handdruk“, publiek en cordiaalst, tusschen twee
dominees die elkaar de hand reikten over „de rechter-
stoelen (van Christus) heen“; Toornvliet, Bos. Hij
vindt wat ds D. v. Dijk daarover zei (die deze pu-
blike ostentatie niet wou losmaken van de nog veel
publieker judicia damnatoria of doemvonnissen) een
uiting van een logicisme, dat hij niet volgen kan.
Niet volgen kunnen is een bekend euphemisme tegen-
woordig, voor: ik ben niet als één van deze. En pas-
sant vertelt hij, nog steeds in een hoofdartikel, dat
ik destijds een presentje van hem — 't was na 1944
— niet wou ontvangen, en het terugzond. Ik was 't
geval al vergeten, maar geloof het graag, want ik zou
het vandaag nog doen.

Het komt ons voor, dat dr B. niet moet spreken van
logicisme bij ons, maar van gebrek aan concreetheid
bij hem en de zijnen. Ik geloof nog steeds niet, dat
hij weet wat hij zooal publiek onder-
teekend heeft, en welk visitekaartje hij heeft
laten drukken voor menschen, die, laat ons het maar
eens zoo zeggen, ouder waren dan hij, en op een be-
paald punt ruggespraak hadden, daar waar hij ze
miste. Dit laatste verwijten we hem niet; maar als
hij publiek zijn handteekening er-
gens onder zet, en dan stemt met een luid
„vóór“ in den naam des Heeren, wel, dan is het goed,
hem daaraan te herinneren. Dat is publiek. Wij za-
niken daar niet meer over; maar hij wil voortdurend
doen, alsof het niet gebeurd is. Laat hem niet verge-
ten, dat hij handelde „in naam des Konings“, en bo-
vendien allerlei publieke hâtelijkheden in rapporten
etc. verbreed heeft, die hij niet met niet-publieke
vriendelijkheidsjes moet camoufleren. Paulus nam
ook geen presentjes aan van de wethouders van Fi-
lippin. Lethicisme is een poging om een (we zouden
haast ondeugend zeggen: verabsoluteerden, in elk
geval van de rest losgemaakten) Schriftinhoud —
de „liefde“ — toe te passen op een anderen
bodem, dan dien der feiten. Ongeloof.

Trouwens, welken handdruk geeft dr B. zelf? Hij
bezwert voor de machten boven en beneden, dat die
en die niet „preken“ mag voor Gods volk, want
— de man leert dit en dat niet. En als ik dan een
bijbel-met-kantteekeningen of een ander boek van die
zeer accurate preek-verbod-uitvaardigers bekijk,
onder het aspect van de vraag: mogen die menschen
zonder waarschuwing onze jeugdverenigingen etc. infil-
treeren met hun schrijven, dan klangt de man:
„wij zaten erop te wachten“, dat zoo'n recensie komen
zou, en dan nog enkele van die gelijkheidsjes, die,
merkwaardig genoeg, verschijnen in dezelfde week,
waarin mijn laatste artikelje over die kantteekenin-
gen die gelijkheidsjes met de feiten komt beschâmen.

Ook dr B. moet eens ophouden zijn publieke hande-
lingen in het vergeetboek te laten overdragen. Aan
„ophalen“ hebben wij geen behoefte, maar aan „weg-
werken“ evenmin. Synode-handelingen hebben nu een-
maal het ongeluk, dat ze zichzelf aanprizen, en als
„beschreven recht“ willen blijven
gelden. En „liefde“ is niet los van recht en waar-
heid; en openbare zaken zijn wat anders dan private;
en wie een hoofdartikel schrijft over een niets-zeg-
gend handdrukje van twee particulieren, die toch
kerkhistorie willen forceeren, die moet niet vergeten,
dat dr B. tot alle ouderlingen zei:
geeft dezen menschen geen hand-
druk in uw ambt. En beter dan een hoofd-
artikelje over een teruggestuurd cadeautje,
is een hoofdartikel over een door dr B. ondertekend
rapport over openbare grove zondaren tegen 't 4e,
5e, 6e, 9e gebod van de wet des Heeren. Demonstreert
hij met zulke rapporten zijn liefde voor de kerk?
Nu dan, laat hem dan niet klagen, als wij hem
daarin serieus nemen.

Trouwens, als dr B. nu zoo graag toenaderen wil,
en dan de KERK, zie hierboven, daarin liefhebben,
waarom weigert dan ook hij als deputaat voor
samenpreking te antwoorden op enkele voor de kerk
belangrijke vragen van anderen, aan wie hij
eveneens mag vragen wat hij wil?

Ik wilde, dat men niet langer over beuzelingen
schreef, als de hoofdzaken toegedeekt blijven. 'n Hoofd-
artikelje over een teruggezonden cadeautje! Heb ik
soms hoofdartikeltjes geschreven over wat ze uit de

OP EN OM 'T KERKPLEIN

Greijdanus Viator

(Een herinnering)

Op den 19en Mei zal het een jaar geleden zijn, dat
Saekle Greijdanus, die trouwe, noeste en bescheiden
werker in Jezus ontslapen is en gekomen aan 't voor-
loopig einde van de reis. Een reis, een pelgrimage is
het leven voor Greijdanus geweest.

Over de vreemdelingschap hier praatte hij weinig.
Daar had hij het te druk voor.

Maar een pelgrimsreis is zijn tocht geweest, door
schoenmakerswerkplaatsen, collegezalen van de V.U.,
de pastorieën van Zuid-Beijerland, Rozenburg en Pas-
sens in Kampen..... Zóer begeerig naar een beter
en hemelsch vaderland.

Als het noodig was, heeft hij dat ook zoo gezegd.

2

Jaren geleden kwamen studenten eens bij hem
om een advies. Ze waren in tweestrijd of ze naar een
uitvoering van de Matthäus-Passion zouden gaan of
niet. En toen ze er niet uit konden komen besloten
ze eens den goeden raad van „Greijd“ te vragen. De
professor hoorde hen geduldig aan, dacht even na en
zei: „Nu, als de heeren niet zeker zijn, dan moeten
ze het niet doen. Zoolang een mensch aarzelt, moet
hij geen stap verzetten“. En na even gewacht te heb-
ben: „Het is ook niet zoo erg om deze dingen te laten
loopen. De heeren moeten niet vergeten, dat we op
reis zijn. En als je op reis bent, dan heb je ook niet
alles bij je. Dat is ook goed. Dan ga je naar huis ver-
langen“. Weer even stilte: „Als de reis is volbracht“
— de wenkbrauwen gingen omhoog, die groote trouwe
oogen schoten vuur — „en als we straks thuis zijn,
dan hebben we alles. De heeren weten het wel: wat
geen oog gezien en geen oor gehoord heeft en in geens
menschen hart opgeklimmen is“.

Stilte.

3

Toen stond Professor Greijdanus op, geleidde „de
heeren“ vriendelijk naar de deur en ging dan weer
aan het werk.

Zoo volbracht hij de Christenreise naar de eeuwig-
heid.

Greijdanus Viator.

Thans wacht hij, in gemeenschap met al de zielen-
onder-het-altaar en met al de heiligen den grooten Dag
des HEEREN.

En bij ons is de gedachtenis van dezen rechtvaardige
ten blijvenden zegen: „als je op reis bent, dan heb je
ook niet alles bij je“.

De apostel zei: „Wij zijn in h pe zalig geworden“.

D. E. C.

buurt van dr B. mij teruggestuurd hebben? Nog wel
v or de handteekening van dr B. zich plaatste onder
allerlei slechte stukken? Oeh neen, ik heb er niet over
gekikt, er is wat beters te doen. Maar als dr B. zulk
een thema een hoofdartikel waard vindt, laat hem dan
eens gaan informeren bij dr W. G. Harrenstein, die
ook zoo over liefde praat. Die stuurde (in kerkeraads-
verband) ook iets terug, en het was nog wel een bij-
drage, op tijd, om dr B. met heel zijn synode terug
te houden van de dwaasheden, die de kerk nu al jaren
lang verscheuren. Omdat men niet wil toegeven, wat
toch nuchtere werkelijkheid is.

K. S.

Amersfoort

Amersfoort doet weer van zich spreken in verband
met den kerkstrijd. De synodocratische kerkeraad
lanceerde een voorstel tot „hereeniging“.

Onlangs heeft prof. Holwerda in ons blad in het
kort iets weergegeven van het optreden der synodo-
cratische hiërarchie in die plaats. Ook zonder de d -
tails, die hij vermeldde, is echter de schande van die
historie al monumentaal en officieel vastgelegd in het
afzettingsvonniss, dat daar door een ontrouwe classis
en ontrouwe ambtsdragers voor het oog des Heeren
werd geveld. In dit breede stuk lezen wij tegelijk het
wettige besluit, dat de kerkeraad in meerderheid nam
overeenkomstig belijdenis en kerkorde, welk besluit
voor de satellieten der synode aanleiding werd tot het
uitspreken van hun zware vonnis. Hier volgt de tekst:

„De classis Amersfoort van de Gereformeerde Ker-
ken in Nederland, in haar vergadering van 11 Juli
1945, kennis genomen hebbende van de mededeeling
van de Broeders: S. J. Popma, G. W. Bennink, J. J.
v. d. Burg, A. C. van Buuren, E. Douma, W. Duyn,
H. J. Elsinga, T. J. Fennema, J. de Gans, J. M. van
Gent, P. Gilhuis, J. A. Hendriks, H. Hoekstra, J. van
der Horst, J. Kleemans, P. Koning Hzn, W. Kuipers,
P. J. G. Lammens, J. van Loenen, J. F. Mulder, P. H.
Pilon, O. de Raadt, G. Ruiter, K. Teerink, C. H. Val-
kenburg, N. M. G. van Vliet, J. Vonk en H. J. de Vries,
allen leden van den Kerkeraad van de Gereformeerde
Kerk van Amersfoort: